

[Euràsia: 30 anys d'insubordinació literària als mandarins, 1974-2003](#)

38. *Llibre d'amiga*

La destinatària i suscitadora del *Llibre d'amiga*, poemari que duu per senhal l'"amiga" inicial, entrà en escena el setembre de 1993. Aquell 1 de novembre, segons ha quedat dit, vaig començar a treballar a la UPF. Aprofitant, d'una banda, els dies festius residuals a què tenia dret a la UPC, la universitat que deixava i, d'una altra, el pis que m'oferí un amic a Lisboa, vaig decidir passar la darrera setmana d'octubre en aquella ciutat. Fou una delícia de "punt i a part": llargs passeigs diürns alternant exposicions, llibreters de vell, antiquaris, inclosa l'estrena de *Vale Abraão*, de Manoel de Oliveira... bona taula, i sortides nocturnes amb generoses amigues de l'amic, absent... També era absent l'"amiga", segons recull el poema 5, escrit aquells dies: "Digueu-me, rues de Lisboa, /què deu fer la meva amiga. //Feu-me, torres de São Jorge, /noves de la meva amada. //Què deu fer la meva amiga /pels carrers de Barcelona. //Noves de la meva amada, /que es quedà joiosa i sola." L'amor naixent és un trasbals impressionant, un fantàstic fenomen subvertidor de la normalitat, que desvetlla en nosaltres potencialitats latents; és una finestra oberta, expectant, a l'altre; i al canvi, a tots els canvis encara indeterminats que puguin derivar-se d'aquest estat fundacional emergent. Experiència del límit i al·legoria, alhora, de tota altra experiència del límit. La descoberta llibresca de la "cantiga de amigo" galaico-portuguesa medieval, fabulosa, iniciada a la llibreria Souto, a Lugo, quatre mesos abans, i continuada ara amb noves troballes, vingué a conjugar-s'hi. "Em Lixboa, sobre lo mar, /barcas novas mandei lavar.", havia escrit Joam Zorro sota el regnat de Dom Dinis, sobirà de Portugal i conreador del gènere ell mateix. *Poesias*, de Fernando Pessoa (2a ed. Ática, 1943), *Obscuro domínio*, d'Eugénio de Andrade (Limiar, 1986), i *Invenção do problema*, de Luis F. Adriano Carlos (Moraes, 1986), venien, des de la més viva contemporaneïtat, a sumar-se a aquests tresors en el meu equipatge poètic de tornada, que incloïa a més una bella penyora de l'altre extrem d'Euràsia: *Livro dos cantares = She Keng*, edició bilingüe íntegra, traduïda per Joaquim A. Guerra a Macau (Jesuítas Portugueses, 1979), de l'antic *Llibre de les odes*.

41. *Trifulgues editorials*

Però el *Llibre d'amiga*, que vaig concloure el març de 1994, trigà 4 anys a trobar l'eixida a 7 i Mig. Mentrestant, vaig tenir moltes trifulgues editorials (per no parlar dels premis). Em limitaré a les dues més sonades, i així m'estalvio de fer una repassada al gremi d'editors. Xavier Folch, d'Empúries, prometé una edició que, un cop passat més d'un any, no va complir (paraules que s'emporta el vent) sense (irrespectuosa i covarda prepotència) haver-se molestat ni a desdir-se'n. Després he sabut que no sóc un cas aïllat. Però Xavier Garcia, director de la col·lecció *Biblioteca de la Suda*, de Pagès Editors, el superà. El 1995 m'havia publicat en bilingüe *Llibre dels paisatges vius*, la traducció del poemari de Miguel Anxo Fernán-Vello. Un cop distribuït, em va fer arribar el contracte. Eren, efectivament, les condicions emparaulades (amb l'autor

haviem acordat, afavorint així l'editor, de repartir-nos els drets d'ell), però -heus ací la novetat imprevista- percebria el percentatge convingut a partir de l'exemplar 501 (d'una edició de 1000 amb 300 venuts d'avançada al Suport Genèric de la Generalitat). En protestar, se'm digué que no hi havia cap precedent de traductor que hagués cobrat (la col·lecció incloïa, per exemple, un títol de Paul Auster...). M'havia de sentir privilegiat, potser? L'afer esdevingué una qüestió de dignitat. Vaig involucrar-hi el servei d'assessoria jurídica de l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana. L'editor reculà (podia fer-li retirar el llibre del mercat) i signarem en els termes que jo volia. La venjança arribà un any i mig més tard: el *Llibre d'amiga*, programat a la mateixa col·lecció, no sortí quan li tocà el torn. En demanar explicacions, se'm digué que no volien "problemes". Xavier Garcia era dels que bramaven que jo m'havia costejat els *Poemes mínims*. Ell, autor d'un trist títol a la col·lecció que dirigia ell mateix. Ironies del destí ben comprensibles, tanmateix. ¿Com li podia cabre al cap l'esplendidesa i llarguesa amb què fou editat *Poemes mínims*? Li dec, però, l'amistat de Guillem Viladot, ja que tingué l'amabilitat d'acompanyar-me un dia a Agramunt (l'Urgell) per presentar-me'l. Tot un encert. I, en darrer terme, vaig acabar guanyant, a desgrat del retard, l'esplendidesa i llarguesa amb què *Llibre d'amiga* veié també la llum el 1998 a 7 i Mig, tot incloent un poema preliminar inèdit de Pere Gimferrer, a més d'una addenda de Basilio Losada amb la traducció al gallec dels textos, i tot encapçalant, a més, una nova col·lecció, avui consolidada i prolífica.

Llibres de l' Índex, 2004